

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 6 november 2018 met nummer RvVb-A-1819-0268
in de zaak met rolnummer 1617-RvVb-0680-A

Verzoekende partij	mevrouw Hilde DESIMPEL vertegenwoordigd door advocaat Gilles DEWULF met woonplaatskeuze op het kantoor te 8310 Assebroek (Brugge), Baron Ruzettelaan 27
Verwerende partij	de GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van Ruimte Vlaanderen, afdeling West-Vlaanderen vertegenwoordigd door advocaat Yves FRANCOIS met woonplaatskeuze op het kantoor te 8790 Waregem, Eertbruggestraat 10
Tussenkommende partij	de nv ASPIRAVI vertegenwoordigd door advocaat Gregory VERHELST met woonplaatskeuze op het kantoor te 2600 Antwerpen, Uitbreidingstraat 2

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 18 mei 2017 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 31 maart 2017.

De verwerende partij heeft aan de tussenkommende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend voor het bouwen van een windpark bestaande uit 2 windturbines en 2 middenspanningscabines in de lussen van de verkeerswisselaar E40/E403 te Oostkamp, het rooien van 13 bomen, een gestuurde boring onder de E403 en het inbuizen van twee grachten op de percelen gelegen te 8020 Oostkamp, verkeerswisselaar E40/E403, met als kadastrale omschrijving afdeling 3, sectie H, nrs. 534A en 547A.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De tussenkommende partij verzoekt met een aangetekende brief van 15 september 2017 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de tussenkommende partij met een beschikking van 7 november 2017 toe in de debatten.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partij dient een wederantwoordnota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 18 september 2018.

Advocaat Yves FRANÇOIS voert het woord voor de verwerende partij. Advocaat Bert DE WEERDT loco advocaat Gregory VERHELST voert het woord voor de tussenkomende partij.

De verzoekende partij verschijnt schriftelijk.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

1.

Het dossier heeft een voorgeschiedenis.

Op 23 juli 2011 dient de tussenkomende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor de bouw van drie windturbines in de twee noordelijke lussen en in de zuidoostelijke lus van het klaverblad, gevormd door de autosnelwegen E40 en E403.

De verwerende partij weigert deze stedenbouwkundige vergunning op 13 december 2011.

Met een arrest van 4 februari 2016 (nr. RvVb/A/1516/0565) verwerpt de Raad de vordering tot vernietiging van deze weigeringsbeslissing.

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur weigert de corresponderende milieuvergunning in administratief beroep op 16 augustus 2012.

De Raad van State, afdeling bestuursrechtspak, heeft het beroep tot vernietiging van deze weigeringsbeslissing verworpen op 30 januari 2014 bij arrest met nr. 226.274.

2.

De tussenkomende partij dient op 20 maart 2013 bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het bouwen van 2 windturbines, 2 middenspanningscabines en het rooien van 13 bomen”* op de percelen gelegen te 8020 Oostkamp, Verkeerswisselaar E40/E403.

Volgens deze aanvraag worden de twee windturbines ingeplant in de twee noordelijke lussen van het klaverblad E40/E403.

De percelen liggen volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan ‘Brugge-Oostkust’, vastgesteld met koninklijk besluit van 7 april 1977 in bufferzone.

De percelen liggen eveneens binnen de grenzen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Afbakening Regionaalstedelijk gebied Brugge’, goedgekeurd op 4 februari 2011.

Op 4 januari 2013 wordt er een projectvergadering georganiseerd.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 13 april tot en met 12 mei 2013, worden 61 bezwaarschriften ingediend.

Het agentschap Onroerend Erfgoed adviseert op 17 april 2013 voorwaardelijk gunstig.

Het agentschap Wegen en Verkeer adviseert op 23 april 2013 voorwaardelijk gunstig.

Het KMI adviseert op 26 april 2013 ongunstig.

De provinciale Dienst Waterlopen adviseert op 30 april 2013 voorwaardelijk gunstig.

De FOD Mobiliteit en Vervoer adviseert op 7 mei 2013 gunstig.

Het agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 15 mei 2013 ongunstig als volgt:

“ ...

Bespreking passende beoordeling, Verscherpte natuurtoets of soortentoets

De locatie van de turbines werd onderzocht op de invloed op vogels en vleermuizen. Voor vogels zijn er geen belangrijke trekroutes over de locatie of pleistergebieden in de omgeving. Voor deze soortgroep zijn er dus geen significante effecten te verwachten.

Van vleermuizen werd vastgesteld dat deze duikers (van waterlopen) gebruiken als migratieroute tussen kolonie en jachtgebied. Bijgevolg betekenen de turbines ook voor deze soortgroep geen significante impact op de populaties.

Gelet op het gevoerde onderzoek en de daaruit voortvloeiende conclusies, is het Agentschap Natuur en Bos van mening dat deze aanvraag geen inbreuk op het soortenbesluit inhoudt.

Voor wat de Europees beschermde soorten, kan het gevoerde onderzoek beschouwd worden als een voortoets in het kader van een passende beoordeling. Het Agentschap Natuur en Bos is dan ook akkoord dat er geen significant negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van deze soorten.

De conclusies van het onderzoek gelden echter enkel voor de inplanting van deze twee turbines. Het effect kan evenwel verschillen indien, in combinatie met deze turbines, bijkomende turbines worden voorzien in de onmiddellijke omgeving. Het document geeft reeds aan dat er vermoedelijk significant negatieve effecten zullen optreden in combinatie met de aanvraag van Belgacom NV (uw kenmerk 8.00/31022/3597.7). Het Agentschap Natuur en Bos is dan ook van mening dat bijkomend, uitgebreider, onderzoek over de cumulatieve effecten van beide aanvragen noodzakelijk is om uitsluitsel te geven over deze gecumuleerde effecten.

Bespreking stedenbouwkundige vergunning

Deze aanvraag betreft het oprichten van twee windturbines in de noordelijke lussen van de verkeerswisselaar van de E40/E403. Op deze locatie zijn er geen waardevolle vegetaties

of kwetsbare soorten aanwezig. Mogelijke verstoring van vleermuizen is zeer beperkt, gezien de vleermuizen niet op de hoogte van de wieken vliegen.

Deze aanvraag loopt blijkbaar parallel met een aanvraag van Electrabel NV (uw kenmerk 8.00/31022/3597.7). Bij een gecombineerde bouw van 6 turbines, zijn negatieve effecten evenwel niet uit te sluiten. Deze dienen dan ook verder ten gronde uitgezocht te worden.

Zolang de gecumuleerde effecten van beide projecten niet zijn gekend, verleent het Agentschap Natuur en Bos een negatief advies op beide dossiers.

Conclusie

...

*Het Agentschap voor Natuur en Bos verleent een **ongunstig advies**, in afwachting van bijkomend onderzoek naar de cumulatieve effecten van beide windmolenprojecten. Gelet op artikel 4.3.3. VCRO kan de vergunningverlenende overheid de vergunning niet toekennen.*

Het Agentschap voor Natuur en Bos kan zonder bijkomende informatie niet oordelen of het project aanzienlijke milieueffecten kan hebben op aanwezige natuurwaarden. Het is bijgevolg niet duidelijk of een MER moet worden opgemaakt. Het ANB adviseert dat de vergunningverlenende overheid eventuele MER-plicht verder onderzoekt.

...

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zedelgem adviseert op 21 mei 2013 als volgt ongunstig:

“ ...

I. De aanvraag is planologisch niet vergunbaar

...

1.3 De aanvrager meent te kunnen terugvallen op art. 4.4.7., §2 VCRO, dat bepaalt:

...

Nu de windturbines op zich niet zijn aangewezen als handelingen/werken die omwille van hun aard en omvang geacht moeten worden slechts een ruimtelijk beperkte impact te hebben, blijft slechts de mogelijkheid over voorzien door art. 3, §3 van dat besluit, dat luidt als volgt:

...

Het besluit bepaalt niet wat onder "projectvergadering" moet worden verstaan. Daarvoor moet men teruggrijpen naar art. 5.3.2, §1, VCRO dat bepaalt dat een projectvergadering bestaat uit:

...

Aan die bepaling is uitvoering gegeven door het BVR van 19 maart 2010 betreffende stedenbouwkundige attesten, projectvergaderingen en stedenbouwkundige inlichtingen. Art. 9, §1 van dat besluit schrijft voor dat het vergunningverlenend bestuursorgaan instaat voor de organisatie van de projectvergadering met alle aangewezen besturen en instanties, die blijkens §2 uiterlijk op het moment van de vergadering mondeling of schriftelijk hun gemotiveerd advies verschaffen omtrent de aldaar nader aangegeven punten, met als basis uiteraard de projectstudie die door de aanvrager overeenkomstig art. 7 van dat besluit vooraf is ingediend. Art. 9, §3 van het besluit van 19 maart 2010 bepaalt dan verder:

...

1.7 Het college stelt vast dat er te dezen wel een verslag voorligt van de projectvergadering van 4 januari 2013, maar geen formele beslissing waarin acht werd geslagen op de op 4 maart 2013 door de gemeente geformuleerde opmerkingen en die alleszins niet beslist dat

het aangevraagde project, ofschoon het niet is opgenomen in de opsomming van art. 3, §§ 1 en 2 van het besluit van 5 mei 2000, gewijzigd door het besluit van 20 juli 2012, kan worden beschouwd als een handeling/werk met een beperkte ruimtelijke impact gelet op zijn aard, omvang en ruimtelijk bereik, als bedoeld door art. 4.4.7, §2 VCRO.

Het college kan derhalve enkel vaststellen dat er geen beslissing bestaat als vereist door art. 3, §3 van het BVR van 5 mei 2000, gewijzigd op 20 december 2002, beslissing die aan de bouwaanvraag moet worden toegevoegd, doch dat het aanvraagdossier enkel een niet-gedagtekend exemplaar van het verslag van de projectvergadering van 4 januari 2013 bevat.

1.8 Vermits er zodoende op evidente wijze niet is voldaan aan het bepaalde in art. 4.4.7, §2 VCRO en de er op van toepassing zijnde uitvoeringsbesluiten, kan van de bestaande gewestplanbestemming niet op legitieme wijze worden afgeweken.

1.9 Overigens, doch ten overvloede, zelfs indien men het kwestieus verslag mocht aanzien als een formele beslissing, quod non, staat in elk geval vast dat daarin niet te lezen staat dat de bouw van twee windturbines met een masthoogte van maximaal 85 m en een maximale tiphoogte van 126 m, omwille van hun aard omvang en ruimtelijk bereik, alsnog toch kunnen worden beschouwd als handelingen die slechts een beperkte ruimtelijke impact hebben, noch waarom daarvoor niet eerst een planologisch initiatief nodig is ofschoon er per definitie voor zulk project andere lokalisatiemogelijkheden zijn.

1.10 Alleszins kan men in redelijkheid niet stellen dat zulk project slechts een beperkt ruimtelijk impact zou hebben. Dit is in elk geval niet de zienswijze van de Vlaamse regering, zoals duidelijk blijkt uit de samenlezing van de omzendbrieven van 2006 (voor grote turbines) en van 2009 (voor kleine en middelgrote turbines).

...

Het is trouwens het gezond verstand zelf dat een windmolenpark van twee turbines met een ashoogte van 85 m, een rotordiameter van maximum 92,5 meter en een tiphoogte van 126 m, afmetingen die zelfs in de loop van de bouwphase nog kunnen worden ge-upgrade gelet op de zeer snelle technologische evolutie die zich in die sector voordoet, en die zal aangesloten worden op het openbaar elektriciteitsnet en volgens de lokalisatienota van aard is te voorzien in het elektriciteitsverbruik van ongeveer 2800 gezinnen en, tenslotte, gelegen is op de grens tussen twee gemeenten in een open gebied waar geen verticale constructies voorkomen, in redelijkheid niet meer kan worden afgedaan als een banaal nutswerk, maar integendeel een project is met een zeer belangrijk ruimtelijk impact.

Alleen reeds om die reden kan er geen sprake van zijn dat het project in aanmerking komt, onverschillig de zone van inplanting, voor een stedenbouwkundige vergunning overeenkomstig art. 4.4.7, §2 VCRO.

2. Er is niet voldaan aan de gecoördineerde project-MER richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad dd. 13 december 2011 (die de richtlijn 85/337/EEG opheft)

In het aan de gemeente bezorgd bouwdoossier bevinden zich geen stukken m.b.t. de milieueffectrapportage. In het dossier m.b.t. de milieuvergunningsaanvraag is wel een MER-screeningsnota aan te treffen in de lokalisatienota (punt 6.11, blz. 32 e.v.). Een verzoek tot ontheffing noch een door de bevoegde overheid daaromtrent genomen beslissing maakt echter ook van dat dossier geen deel uit, wat blijkt uit randnummer 1.2.3 van de lokalisatienota in dat dossier niet moet omdat het besluit van de Vlaamse regering van 1 maart 2013 inzake nadere regels van de project-MER-screening ten tijde van het

indienen van de milieuvergunningsaanvraag nog niet in het Staatsblad was bekendgemaakt (die bekendmaking gebeurde op 29 april 2013).

Dit gegeven ontsloeg echter de aanvrager er niet van zich te schikken naar de toepasselijke Europese richtlijn en de implementatiebesluiten ervan (althans voor zover ze er een correcte implementatie hebben aan gegeven).

...

3 Het voorwerp van de aanvraag is niet nauwkeurig omschreven als vereist door art. 7 van het dossiersamenstellingsbesluit en beoogt dat in geval van inwilliging, de exploitant naderhand zelf een keuze maakt tussen het type van turbine dat hij zal bouwen

Ofschoon de bouwheer stelt dat zijn aanvraag betrekking heeft op twee windturbines met een maximale masthoogte van 85 m en een maximale rotordiameter van 92,5 m, blijkt uit het dossier, inzonderheid uit het dossier m.b.t. de milieuvergunningsaanvraag, dat helemaal nog geen beslissing is genomen over welk type windturbine er zal gebouwd worden, doch dat er nog een keuze moet worden gemaakt tussen vier mogelijke type, namelijk een Enercon E70, een Enercon E82, een Vestas V90 of een Repower MM92.

Deze diverse types hebben niet alleen een verschillend vermogen, maar ook andere dimensies en kunnen bovendien op het ogenblik van de bouwfase nog een upgrade ondergaan.

Men kan zodanige aanvraag vergelijken met een aanvraag tot het bouwen van een woning waarvan echter het precies gabariet nog niet gekend is, noch hoogte noch breedte, elementen die aan de beslissing van de bouwheer worden overgelaten eenmaal hem een vergunning is verleend.

Een vergunningsaanvraag waarvan enkel de maximale dimensies opgegeven worden, wat in de wederomstoot betekent dat ze niet handhaafbaar en afdwingbaar is, kan niet legitiem worden verleend. Aan de aanvrager kan geen vrije keuze worden gelaten om achteraf te bouwen wat hij wil, met die ene beperking dat een bepaald maximum niet mag worden overschreden. Het is duidelijk dat de exploitant alsnog geen precieze typebepaling naar voor schuift om, na een eventuele vergunning, daaromtrent een prijsaanbiedingsronde tussen de concurrerende firma's te kunnen organiseren. Zulks heeft met goede ruimtelijke ordening niets meer te maken.

Vooradvies college van burgemeester en schepenen met betrekking tot toetsing aan de goede ruimtelijke ordening:

4. De aanvraag is strijdig met de goede ruimtelijke ordening

...

4.1 De functionele inpasbaarheid

Hoger is er reeds op gewezen dat louter planologisch de aanvraag de lege lata niet inwilligbaar is.

Maar ook wanneer een aanvraag louter planologisch of via een decretale afwijkingsregeling mogelijk is, betekent dit geenszins dat ze automatisch moet/mag ingewilligd worden. Een landbouwloods past planologisch in beginsel in een agrarisch gebied en, naar omstandigheden, zelfs in een LWA-gebied, maar is daarom alleen niet noodzakelijk verenigbaar met de goede ruimtelijke ordening. Te dezen gaat het bovendien om een buffergebied dat blijkens art. 14, 4.5 van het KB van 28 december 1972 in zijn staat moet

worden bewaard of als groene ruimte moet ingericht worden. De basisbestemming moet mede in de beoordeling worden betrokken, ook al is de aanvraag wegens een planologische afwijkingsregeling theoretisch mogelijk.

4.1.1 Zo kan er niet worden voorbijgegaan dat de aanvraag zich situeert in de omgeving van volgend belangrijk erfgoed:

...

Het megalomaan project zal op dit erfgoed een belangrijke negatieve impact hebben

4.1.2 De aanvraag heeft het nergens over de "groene gordel" rond Brugge waarvan het project onmiskenbaar een zeer ernstige aantasting zal zijn. In randnummer I.I van de lokalisatienota, toegevoegd aan het milieuvergunningsdossier, staat te lezen dat met de inplanting een project wordt gecreëerd dat de "bakenfunctie" van de verkeerswisselaar, die deze thans reeds zou vervullen (?), nog zal versterken als extra "visueel herkenningspunt", wat tevens zal gelden "voor het te ontwikkelen Chartreusegebied waarvoor de windturbines een belangrijk herkenningspunt zullen vormen".

Daarbij is er echter wel aan voorbijgegaan dat dit deelplan van het afbakeningsplan van het regionaalstedelijk gebied Brugge bij arrest nr. 215.768, Van Wassenhove, dd. 14 oktober 2011, werd geschorst, welk schorsingsarrest tot nader order de uitwerking heeft van een annulatiearrest, zodat niet legitiem kan terugvallen worden op de door het afbakeningsplan van 4 februari 2011 toegelaten aantasting van de groene gordel voor de realisatie van een megavoetbalstadionproject met winkelgalerij.

...

4.1.3 Er wordt in de lokalisatienota, althans deze toegevoegd aan het milieuaanvraagdossier, ook verwezen naar de op het getouw staande herziening van het PRS "die het vroeger beleidskader zal vervangen". Daarmede wordt impliciet verwezen naar het provinciaal document van 2009: "Ruimte voor windturbines in West-Vlaanderen".

Maar nog daargelaten dat een stedenbouwkundige vergunning niet mag verleend of geweigerd worden op grond van een structuurplan, bevat de voorlopige vastgestelde herziening van het PRS geen specifieke bepaling omtrent de verkeerswisselaar waar Aspiravi haar turbines wenst te bouwen.

...

Bij BVR van 4 februari 2011 is het regionaalstedelijk gebied Brugge afgebakend waarbij het gebied, palend aan de bouwplaats, inderdaad als recreatiegebied Chartreuse is aangeduid waarop tien oefenvoetbalvelden zouden komen en is het verderop gelegen gebied als zone voor een 40 meter hoog voetbalstadion en multifunctionele functies voorzien.

De redenering van de deputatie ligt dus voor de hand. Indien de site naast het klaverblad, deel uitmakend van de zgn. groene gordel rond Brugge, voor dergelijke functies en monumentale hoogbouw wordt bestemd, en indien derhalve het waardevol landschappelijk karakter daarvoor wordt prijsgegeven, is er voor de deputatie geen reden meer om de verticale constructies op het klaverblad zelf en de er bij aansluitende randen alsnog te weigeren, vermits het waardevol landschappelijk karakter ervan dan toch reeds om zeep zal zijn door de toegelaten mastodontaire recreatieve hoogbouw.

Zoals aangestipt is echter het deelplan van het afbakeningsplan door de Raad van State geschorst en mag kortelings de nietigverklaring ervan worden verwacht. De verwoesting van dit groengebied, deel uitmakend van de groene gordel, zal daarmede weliswaar niet definitief uitgesloten zijn, doch in elk geval hoogst onzeker worden. Art. 1.1.4 VCRO

alsmede het voorzorgsbeginsel verzetten er zich tegen dat een vergunning wordt verleend op grond van een louter toekomstige en hypothetische nevenevoluitie, waarvan de realisatie trouwens niet eens tot de bevoegdheid van de vergunningverlenende overheid behoort.

Aan de "voorwaarde" van het provinciaal beleidsdocument om aldaar windturbines in te planten is dus niet voldaan.

4.1.4 In de ganse omgeving zijn geen verticale structuren van die omvang te bespeuren.

Ze zullen derhalve het landschap volkomen domineren, wat de bouwheer vergoelijkend een "baken" of "herkenningsteken" noemt.

Het valt echter in redelijkheid niet in te zien hoe een cluster van 2 windturbines met een maximale ashoogte van 85 meter en een maximale tiprotorhoogte van 126 meter de schoonheid en de openheid van het landschap niet zou bedreigen. De omstandigheid dat de cluster voorzien is in de omgeving van grote horizontale infrastructuur, namelijk de E403 en de E40, is daarbij volstrekt irrelevant, nu in dit deel van de groene gordel nergens verticale structuren van dergelijke omvang aanwezig zijn en een reeds bestaande aantasting geen legitimiteit verstrekt aan een verdere aantasting.

Het project kan derhalve niet functioneel inpasbaar geacht worden in het kwestieus buffergebied, ook niet op grond van een eventuele loutere planologische afwijkingsmogelijkheid, quod non. Men vraagt zich af wat twee zulke mastodontaire verticale constructies wel tot een landschappelijk aanvaardbare "baken" zou kunnen maken, zoals voorgehouden in het aanvraagdossier, nu een baken een teken is dat het vaarwater of de vaargeul markeert of een weg- of waarschuwingsteken is (...). Zij zijn het tegendeel van een "baken". Zij vormen een totale cesuur.

Dit alles klemmt des te meer nu blijkt dat ook de NV Electrabel gelijklopend een aanvraag heeft ingediend voor vier windturbines net buiten het eigenlijke klaverblad, waarvoor ook zij beroep doet op een planologische afwijking of uitzonering, gezien ook in LWA-gebied windturbines in principe niet mogelijk zijn. Die site kan onmogelijk een turbinepark van zes turbines dragen. De omstandigheid dat de concurrenten het ene concurrerend project na het andere indienen, zonder behoorlijk overleg, waardoor de overheid verplicht is gesaucissoneerde vergunningen te onderzoeken op grond telkens van afwijkingen op de bestaande verordenende bestemmingsvoorschriften, toont aan dat er alsnog geen globale visie bestaat omtrent de ruimtelijke draagkracht van het gebied wat windturbines betreft en dat de concurrerende maatschappijen van het gebrek aan behoorlijk planologisch overheidsinitiatief misbruik maken om hun projecten via saucissionering vergund te krijgen.

Niettemin dient te worden aangestipt dat de NV Aspiravi in 6.14 van haar lokalisatienota over de combinatie van de beide projecten, het ene binnen de lussen en het andere er net buiten, zelf schrijft wat volgt:

...

Aspiravi vindt echter dat haar project de voorkeur moet genieten omdat zij de ruimste afstand tot de woningen behoudt.

4.2 Visueel — vormelijke elementen

Het hoeft geen betoog dat de oprichting van twee windturbines in wit-grijze kleur van 125, resp. 129 meter hoog binnen een landschap waar geen verticale structuren van die aard,

materiaal en omvang te bespeuren vallen, een zeer belangrijke visuele vervuiling van het gebied met zich zal brengen. En zulks in een gebied dat in zijn huidige staat moet blijven bestaan of tot een groene ruimte moet ingericht worden.

De werkelijkheid is dat er aldaar qua vestiging van windturbines gewoon überhaupt geen goede ruimtelijke ordening mogelijk is zolang er geen ernstig overwogen planologisch initiatief is genomen.

4.3 De hinderaspecten

...

4.3.1. Aanhoudende geluidsoverlast werkt zeer sterk in op het gevoel van welzijn van de mens en zelfs op zijn gezondheid. Het leidt tot fysische en niet zelden tot psychische aandoeningen.

Uit de eenzijdig door de bouwheer bestelde geluidsstudie zou moeten blijken dat haar project geen noemenswaardig probleem oplevert.

Weze daarbij opgemerkt:

- dat dit alleszins wel, en in ernstige mate, het geval is, in geval van combinatie van het project Electrabel, maar ook in combinatie met het project van Aspiravi om drie windturbines te bouwen, waaromtrent nog procedures lopende zijn voor de Raad van State en de NV Aspiravi geen klare wijn schenkt of ze al of niet aan dat project definitief verzaakt;

- dat het onaanvaardbaar is de stelling te verkondigen dat de omwonenden, om de enkele reden dat zij nu reeds een aanzienlijke geluidshinder moeten trotseren ingevolge de aanwezigheid van de autosnelwegen, er dan ook nog naar deze geluidsbron supplementair moeten bijnemen.

...

4.3.2. Slagschaduw.

Dit is wellicht het meest hinderlijke aspect, verbonden aan de werking van windturbines.

Het afwisselend donker-klaar-effect maakt de mens misselijk en ziek.

...

Er is eveneens de automobilist in zijn personenwagen of vrachtwagencabine die onverwacht, en rijdend aan 120 km/uur langs de autosnelweg, met de slagschaduw geconfronteerd wordt. De autosnelwegen en de oprit zijn zeer dichtgelegen slagschaduwgevoelige objecten.

...

5. Omtrent de toegangswegen

Blijkens de bladzijden 24/25 van de zich in het milieuvergunningsdossier lokalisatienota worden nieuwe toegangswegen voorzien van resp. 864 en 1.043 m² of 1.907m².

Daarvoor kan geen wettige vergunning worden verleend.

5.1 Vooreerst is het bouwperceel zelf niet gelegen langs een voldoende uitgeruste weg. ...

5.2 Vruchteloos verwijst Aspiravi naar het overleg dat zij desbetreffend heeft gehad met het Agentschap Wegen en Verkeer en dat zal worden nagegaan of een afwijking mogelijk is op de 30 meter bouwvrije zone.

5.2.1 Uit de omstandigheid dat er alsnog geen afwijking op de 30 meter-norm aan het dossier is toegevoegd, kan tot zolang de precieze locatie van de aan te leggen wegen niet worden bepaald. Er kan geen vergunning worden verleend voor werken waarvan de precieze inplanting en lokalisatie niet gekend is en overgelaten wordt aan de beslissing van de bouwheer of aan andere overheden na het verlenen van de vergunning.

5.2.2 Het advies van Wegen en Verkeer heeft overigens niets met de goede ruimtelijke ordening te maken. Het wordt uitsluitend verleend in het kader van het KB van 4 juni 1958 dat in eerste instantie betrekking heeft op de vestiging van wettelijke erfdienstbaarheden met het oog op het onderhoud van de autosnelwegen.

5.3 Vruchteloos eveneens zou men verwijzen naar art. 11.7 van het BVR d.d. 16 juli 2010 tot bepaling van handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is en dat bepaalt dat geen vergunning noodzakelijk is "voor de aanleg voor de strikt noodzakelijke toegangen tot en opritten naar installaties van algemeen belang". Men kan immers in redelijkheid niet stellen dat wegen met circa 2.000 m² verharde oppervlakte nog als toegangswegen of opritten kunnen worden beschouwd, als bedoeld in de afwijkingsregeling.

6. Omtrent de werkplatformen en de te rooien bomen

6.1 Blijkens blz. 26 van dezelfde lokalisatienota gaat het om werkvlakken van resp. 1280 en 1302m² of 2582m². Zij zijn vergunningsplichtig ingevolge art. 4.2.1, 1 e.a VCRO.

6.2 Het vellen van 13 volwassen bomen is vergunningsplichtig ingevolge art. 4.2.1, 3° VCRO. Er kan geen toepassing worden gemaakt van art. 6 van het BVR van 16 juli 2010 dat onder bepaalde voorwaarden het vellen van hoogstammige bomen van vergunningplicht vrijstelt.

6.3 Gelegen zijnde in buffergebied, kan er geen vergunning voor worden verleend, nu deze gebieden ingevolge art. 14, 4.5. van het gewestplannenbesluit van 28 december 1972 in hun staat moeten worden bewaard of als groene ruimte moeten worden ingericht.

6.4 Geen van beide voorwerpen van de aanvraag valt onder de opsomming van art. 3, §1 van het BVR van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2 en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester, zoals gewijzigd bij besluit van 20 juli 2012.

Het betreft geen handelingen die van rechtswege geacht worden slechts een ruimtelijk beperkte impact te hebben.

6.5 Zij zijn evenmin overeenkomstig art. 3, §3 van dat besluit erkend als handelingen met een slechts beperkte ruimtelijk impact. Immers:

- waren die handelingen en werken niet eens opgenomen in het gemotiveerd verzoek van de bouwheer tot organisatie van een projectvergadering, gezien het voorwerp ervan uitdrukkelijk als volgt is omschreven: ...

- is er bovendien, zoals betoogd sub 1, op die projectvergadering nooit een formele beslissing gevallen betreffende de vraag of, en welke werken en handelingen, omwille van hun aard en omvang kunnen worden beschouwd als handelingen/werken met een slechts

beperkte ruimtelijke impact, waarvoor krachtens art. 4.4.7, §2 VCRO niettegenstaande de bestemmingsonconformiteit een vergunning kan worden verleend, mits de werken/handelingen verenigbaar zijn met de goede ruimtelijke ordening.

6.6 Tenslotte blijkt niet dat, voor wat de ontbossing betreft, voldaan is aan de compensatievoorwaarde van art. 90bis, §2 van het bosdecreet van 13 juni 1990.

OM AL DEZE REDENEN, verleent het college van burgemeester en schepenen een onvoorwaardelijk ongunstig advies.

...

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Oostkamp adviseert op 3 juni 2013 als volgt ongunstig:

“ ...

Er zijn 61 bezwaren ingediend naar aanleiding van het openbaar onderzoek. Deze bezwaren zijn ontvankelijk en deels gegrond.

Het is heel belangrijk dat huidige aanvraag samen met de aanvraag van Electrabel (aanvraag voor 4 windturbines) wordt bekeken zowel op vlak van visuele hinder, impact op fauna en flora, slagschaduw, geluid en veiligheid en uiteraard ook voor de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. Het dossier geeft dus onvoldoende duidelijkheid.

Wat het louter stedenbouwkundige betreft van de aanvraag is de aanvraag ook niet in overeenstemming met de bestemming volgens het gewestplan zijnde bufferzone. Op basis van het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeesters', meer bepaald HOOFDSTUK III 'De handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben of als dergelijke handelingen beschouwd kunnen worden' kan overwogen worden op voorwaarde dat er een projectvergadering is geweest en expliciet uit de beslissing blijkt dat het gaat om een handeling van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact. Uit het verslag van de projectvergadering blijkt enkel dat het 'ruimtelijk aanvaardbaar' zou zijn maar is niet besloten dat het gaat om een handeling van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact. Er is duidelijk gesteld op de projectvergadering (toegevoegd bij de opmerkingen op het verslag) dat hiervoor een planningsinitiatief moet worden genomen vooraleer een vergunningsprocedure kan worden opgestart. Het is duidelijk dat dit geldt voor de ganse zone, niet alleen binnen de lussen van de verkeerswisselaar.

...”

De Interdepartementale Windwerkgroep adviseert voorwaardelijk gunstig op 21 juni 2013.

Het agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 28 juni 2013 als volgt gunstig:

“ ...

Bespreking passende beoordeling, Verscherpte natuurtoets of soortentoets

De locatie van de turbines werd onderzocht op de invloed op vogels en vleermuizen. Voor vogels zijn er geen belangrijke trekroutes over de locatie of pleistergebieden in de omgeving. Voor deze soortgroep zijn er dus geen significante effecten te verwachten.

Van vleermuizen werd vastgesteld dat deze de duikers (van waterlopen) gebruiken als migratieroute tussen kolonie en jachtgebied. Bijgevolg betekenen de turbines ook voor deze soortgroep geen significante impact op de populaties.

Gelet op het gevoerde onderzoek en de daaruit voortvloeiende conclusies, is het Agentschap Natuur en Bos van mening dat deze aanvraag geen inbreuk op het soortenbesluit inhoudt.

Voor wat de Europees beschermde soorten, kan het gevoerde onderzoek beschouwd worden als een voortoets in het kader van een passende beoordeling. Het Agentschap Natuur en Bos is dan ook akkoord dat er geen significant negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van deze soorten.

De conclusies van het onderzoek gelden echter enkel voor de inplanting van deze twee turbines. Het effect kan evenwel verschillen indien, in combinatie met deze turbines, bijkomende turbines worden voorzien in de onmiddellijke omgeving. Uit intern onderzoek blijkt dat de gecombineerde effecten niet significant zijn voor de soortgroepen vleermuizen en vogels.

Bespreking Stedenbouwkundige vergunning

Deze aanvraag betreft het exploiteren van twee windturbines in de noordelijke lussen van de verkeerswisselaar van de E40/E403. Op deze locatie zijn er geen waardevolle vegetaties of kwetsbare soorten aanwezig. Mogelijke verstoring van vleermuizen is zeer beperkt, gezien de vleermuizen niet op de hoogte van de wieken vliegen.

Deze aanvraag loopt blijkbaar parallel met een aanvraag van Electrabel NV. Hoewel het dossier van Electrabel geen gewag maakt van cumulatieve effecten, gaat het Agentschap Natuur en Bos ervan uit dat er wel zijn. We schatten deze effecten echter niet significant in.

Conclusie

*Op basis van bovenstaande uiteenzetting stelt het Agentschap voor Natuur en Bos vast dat de bestaande natuurwaarden niet worden geschaad. De aanvraag wordt **gunstig** geadviseerd.*

...

De verwerende partij verleent op 12 augustus 2013 een stedenbouwkundige vergunning.

Tegen deze beslissing stelt de heer Willem TIMMERMAN, echtgenoot van de verzoekende partij, op 18 september 2013 een beroep tot vernietiging bij de Raad in.

Met een arrest van 22 november 2016 met nummer A/1617/0308 vernietigt de Raad de beslissing van 12 augustus 2013.

De verwerende partij verleent op 31 maart 2017 een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden. De verwerende partij beslist:

“ ...

Ruimtelijke bestemming

De twee windturbines worden ingeplant in een bufferzone waarbij het KB van 28 december 1972 zegt: 'de bufferzones dienen in hun staat bewaard te worden of als groene ruimte

ingericht te worden'. Voorliggende aanvraag wijkt dus strikt genomen af van dit voorschrift. Voor zover niet kan aangenomen worden dat de windturbines een groene inrichting van de site, met als doel de aanwezige verkeersinfrastructuur te bufferen van de omgeving, niet hypothekeren kan hier echter teruggevallen worden op een door de VCRO voorziene afwijkingsregel art 4.4.7.§2 VCRO en uitvoeringsbesluit 20 juli 2012 (tot aanwijzing werken algemeen belang en vooroverleg met Vlaamse bouwmeester) waarbij handelingen van algemeen belang een beperkte ruimtelijke impact kunnen hebben vanwege hun aard of omvang. Windmolens worden niet opgesomd onder artikel 3 §1 of 2 van het uitvoeringsbesluit. Voorliggend project kan evenwel beroep doen op de afwijkmogelijkheid van artikel 3 §3 uit het uitvoeringsbesluit. Deze derde paragraaf werd immers voorzien om, geval per geval, uitgaande van de specifieke aanvraag en situatie te kunnen oordelen of aanvragen die niet voorkomen op de lijsten uit artikel 3 §1 of 2 toch een beperkte ruimtelijke impact hebben. Hierbij dient nagegaan of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen.

Voor toepassing van artikel 4.4.7 §2 VCRO werd er voorafgaandelijk een projectvergadering georganiseerd op 4/03/2013. Overeenkomstig artikel 5.3.2 VCRO en artikel 9, §3 van het besluit van de Vlaamse regering van 19/03/2010 is van deze projectvergadering van 4/03/2013 een schriftelijk verslag opgesteld dat op 28/02/2013 aan de betrokken partijen werd bezorgd. Het dossier dat voorlag tijdens deze vergadering, en dus ook voorafgaandelijk aan de adviesinstanties werd bezorgd, bevatte voldoende gegevens om een oordeelkundig besluit te kunnen treffen over de potentiële toepasbaarheid van artikel 4.4.7 §2 VCRO. Het weze duidelijk dat in dergelijk stadium nog geen volwaardig uitgewerkt aanvraagdossier, laat staan met alle milieustudies, aanwezig moet zijn. Tijdens de vergadering zelf werden door de aanvrager voldoende bijkomende gegevens verschaft, waardoor een (voorwaardelijk) positief besluit kon genomen worden voor toepassing van artikel 4.4.7 §2 VCRO.

Het verslag van de projectvergadering besluit: "Het project is ruimtelijk aanvaardbaar voor zover rekening gehouden wordt met de voorwaarden van de verschillende adviesinstanties. Impact op de neerslagradar van de KMI dient wel nog verder uitgeklaard". De beslissing over de potentiële toepasbaarheid van artikel 4.4.7 §2 VCRO is weliswaar een voorbereidende handeling die bijgevolg een voorlopig karakter heeft. Concreet betekent dit dat op basis van ingediende bezwaren en adviezen de vergunningverlenende overheid een boordeling dient te maken over het aangevraagde project in hoeverre dit kan beschouwd worden als een handeling van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact, in voorliggende dossier is deze oefening door de GSA gebeurd op basis van het vergunningsaanvraagdossier dat uiteindelijk werd ingediend. Deze oefening houdt concreet in dat de ruimtelijke impact van het ganse project (de bouw van de twee windturbines en de bijkomende werken zoals de toegangswegen, de middenspanningscabines, het rooien van bomen, de inbuizing van grachten en een gestuurde boring) werd beoordeeld waarbij tevens nagegaan wordt in hoeverre locatie-alternatieven een afweging vragen op planniveau.

Omzendbrief RO/2014/02

Het toetsingskader om de inpasbaarheid van de windturbines na te gaan is de omzendbrief RO/2014/02. Deze omzendbrief schept een kader voor de optimale inplanting van grootschalige windturbines voor een zo groot mogelijke productie van groene stroom om op die manier bij te dragen tot een duurzame energietransitie en een gedragen ontwikkeling van windenergie.

De omzendbrief steunt op belangrijke pijlers, namelijk een duurzame ruimtelijke ontwikkeling, een duurzaam energiegebruik, de voordien van windenergie ten opzichte van andere energiebronnen en de economische meerwaarde van windenergie.

De basis voor een verantwoorde inplantingswijze met betrekking tot windturbineprojecten zit vervat in het bundelings- en optimalisatieprincipe; dat moet gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in zeehavengebieden, industriegebieden of in de nabijheid van markant in het landschap voorkomende infrastructuur zoals wegen, spoorwegen, rivieren, kanalen, hoogspanningslijnen,...

Volgens de hierboven vermelde omzendbrief moet er aansluiting gezocht worden bij grootschalige lijninfrastructuur die reeds een belangrijke ruimtelijk-landschappelijke en visuele impact heeft en een bijkomende markering kan betekenen. Het project speelt in op de lijninfrastructuur van de autosnelweg E40 en de autosnelweg E403. De windturbines worden in een het klaverblad ingeplant en sluiten dus bijgevolg aan bij een aanwezig knooppunt De verkeerswisselaar en de ligging in het regionaal stedelijk gebied Brugge zijn in se goede aanknopingspunten voor de inplanting van windturbines. in overeenstemming met de omzendbrief van de Vlaamse overheid hieromtrent

Draagvlak (punt 3.1.16 Omzendbrief RO/2014/02)

Overwegende dat tijdens het openbaar onderzoek een infozitdag werd georganiseerd door de aanvrager. Dergelijk infomoment is een beproefd concept dat op de meest uitgebreide manier informatie verschaft naar de omgeving toe door de mensen persoonlijk te woord te staan en een individueel antwoord te geven op de gestelde vragen. Alle milieu- en ruimtelijke aspecten komen hier aan bod. zelfs gerelateerd naar de woning waar de mensen wonen.

Overwegende dat de aanvrager het dossier op voorhand heeft besproken met het gemeentebestuur van Oostkamp en Zedelgem.

Overwegende dat de aanvrager voor de onmiddellijke buurt participatie voorziet via haar coöperatieve vennootschap Aspiravi Samen en zo zoveel mogelijk burgers wil betrekken die elk een welomschreven en beperkte inbreng kunnen doen, en die betrokken worden bij de verdere activiteiten van en dienstverlening door de coöperatie; op die manier wil Aspiravi Samen cvba burgers de kans geven een bijdrage te leveren aan de realisatie van een duurzame en CO2-neutrale omgeving. Overwegende dat ik bijkomende informatie heb gevonden op de website van Aspiravi meer bepaald over een nieuw initiatief dat werd gelanceerd nl. 'Aspiravi Energy' waarbij de coöperanten van Aspiravi Samen cvba de mogelijkheid wordt geboden aan een voordelig tarief lokale groene stroom af te nemen.

Energetische optimalisatie (punt 3.1.15 Omzendbrief RO/2014/02)

Overwegende dat vanuit het principe van duurzaam ruimtegebruik een locatie voor de oprichting van windturbines op grote schaal het best wordt geoptimaliseerd in functie van de energieproductie. Overwegende dat de aanvrager tegemoet komt aan dit principe van energetische optimalisatie door de inplanting van windturbines te voorzien in een opstelling vrij loodrecht op de hoofdwindrichting zijnde zuidwestenwind en dat daardoor een maximale windvang wordt gegarandeerd.

Overwegende dat de windturbines zich tevens bevinden in de provincie West-Vlaanderen; dat windtechnisch dit een zeer goede locatie is voor de inplanting van windturbines waar optimaal van gebruik dient te worden gemaakt.

Overwegende dat het project een maximale invulling inhoudt van twee van de lussen van het klaverblad E40- E403, zonder de verdere uitbreiding met andere turbines te hypothekeren. Het type en hoogte beoogt een optimalisatie van de energieproductie rekening houdende met de inplanting ten opzichte van hindergevoelige objecten en waardevolle erfgoedelementen, waardoor hogere types minder gewenst zijn.

Ruimtelijke impact

De aanvraag is enerzijds gelegen nabij landschappelijk waardevol agrarisch gebied (buiten het klaverblad), alsook nabij het beschermd cultuurhistorisch landschap 'Kasteeldomein van Loppem' op 400-600 meter), het beschermd cultuurhistorisch landschap 'Kasteeldomein Schoonhove park en parkbos' (op ca. 800 meter), de landschapsatlasrelict 'Kasteeldomein van Loppem en Hof van Breda' (op ca. 270 meter), de landschapsatlasrelict 'Wulgenbroeken en omgeving kasteeldomein Schoonhove' (350 meter). De windturbines worden echter ook ingeplant in de nabijheid van bebouwde kernen (Loppem, Oostkamp) en binnen de grenzen van het regionaalstedelijk gebied Brugge. Wat meer is, de inplanting gebeurt oordeelkundig te midden van het knooppunt van de bestaande grootschalige lijninfrastructuur van de E40 en E403 die reeds een belangrijke ruimtelijk-landschappelijke en visuele impact hebben. Dit knooppunt is te beschouwen als aanleiding, als ruimtelijk aanknopingspunt om in deze omgeving een windturbineproject te realiseren. Die plek is door de specifieke configuratie van lijninfrastructuur de logische kern of het ruimtelijk zwaartepunt van een windturbineproject.

Het windturbinepark t.h.v. de verkeerswisselaar beperkt zich tot 2 turbines. Buiten de lussen is er op vandaag geen aanvraag lopende. De opstelling van twee identieke windturbines in de lussen van de verkeerswisselaar zorgt voor een leesbaar en coherent uitzicht in het omliggende landschap. De 2 turbines zullen fungeren als een nieuw kwalitatief landschapsbeeld, als baken, als poort voor het stedelijk gebied Brugge. Dit symmetrisch ten opzichte van de E403 die vanuit het zuiden Brugge bereikt, en in lijnopstelling langs de E40 die het stedelijk gebied tangentieel raakt.

Door de inplanting van 2 windturbines in het klaverblad (i.p.v. de in een vorige aanvraag voorziene 3 windturbines) wordt er aandacht besteed aan een coherente en regelmatige opstelling aansluitend bij de aanwezige lijninfrastructuur. Deze duidelijke poortopstelling (i.p.v. driehoekopstelling) sluit in de toekomst een uitbreiding met bijkomende windturbines (dubbele poortopstelling, lijnopstelling van 4 windturbines....) buiten het klaverblad niet uit, doch dit dient verder onderzocht te worden.

Het project betreft het oprichten van 2 identieke windturbines met een ashoogte van max. 85 meter en een tiphoogte van max. 126 meter, zodat er naast een leesbare opstelling ook sprake is van een coherent/uniform uitzicht. Gezien deze gemeenschappelijke hoofdkenmerken van de 2 windturbines, kan gesteld worden dat de voorgestelde types van windturbines - binnen deze hoofdkenmerken - aanvaardbaar zijn. De maximale afmetingen van de turbines zijn bepaald, zodat de ruimtelijke impact kan beoordeeld worden. Om het kwalitatieve landschapsbeeld van de poortopstelling te garanderen dienen de 2 turbines gezamenlijk te worden opgetrokken en dienen de turbines ook identiek te zijn.

Door in vergelijking met voorgaande aanvraag van drie windturbines in de lussen van de verkeerswisselaar - het weglaten van de windturbines) ten zuiden van de E40 en door het beperken van de hoogte van de windturbines (tiphoogte 126 meter i.p.v. 150 meter) werd het project in overeenstemming gebracht met het waardevolle landschappelijke karakter van de omgeving. Door de beperking van de ashoogte tot 85 meter hebben de twee turbines geen onaanvaardbare negatieve impact op de visuele belevingswaarde in het park van Loppem, mede door de plaatselijk opgaande begroeiing. Tevens omdat de voorgestelde symmetrische poortopstelling een harmonisch landschapsbeeld genereert, werd de aanvraag hierdoor gunstig geadviseerd door het Agentschap voor Onroerend Erfgoed.

Voorliggende aanvraag voorziet een vrij beperkte inname van de lussen, zodat er voldoende ruimte is voor beplantingen zoals die op vandaag aanwezig zijn (specifiek voor

elke lus) teneinde de verkeersinfrastructuur te bufferen in de omgeving, conform de gewestplanbestemming. Voorliggende aanvraag betekent dus geen teloorgang van de vigerende planologische bestemming. Teneinde plaatselijk aan te sluiten bij het groene karakter van de lussen worden er groene banden voorzien op de masten cfr. Plan 5/7 en 7/7. Ook wordt een verbod op publiciteit en aanverwante zaken ingesteld,

De projectzone biedt samen met de zone net buiten de lussen van de verkeerswisselaar ruimtelijke potenties voor de inplanting van grootschalige windturbines, zoals aangegeven wordt in verschillende beleidsvisies. Hoewel deze beleidsvisies geen juridisch kader vormen en niet kunnen aangewend worden als weigerings- of vergunningsgrond voor vergunningen, kunnen ze toch als leidraad gehanteerd worden bij het zoeken naar een geschikte inplantingsplaats voor windturbines. Door de provincie West-Vlaanderen werd een beleidsvisie "Ruimte voor windturbineprojecten in West-Vlaanderen" opgemaakt waarin locaties werden aangeduid waarbinnen het objectief hernieuwbare energie, afkomstig uit windturbines, kan worden ingevuld. Voorliggende aanvraag is niet in strijd met deze visie. Het projectgebied werd immers als zoekzone "verkeersknooppunt E40-E17 Oostkamp (toegang tot stedelijk gebied Brugge)" aangeduid. Ook voldoet de aanvraag aan de principes zoals ze zijn verwoord in de recente herziening van het PRS, zoals definitief vastgesteld op 27/06/2013, onder andere inzake de bundeling aan 2 of meer grootschalige ruimtelijke structurerende elementen (hier in concreto het knooppunt E40-E403 en het stedelijk gebied Brugge).

Volgens het richtinggevend gedeelte van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Oostkamp zijn inplantingen langs de autosnelwegen E40 en E403 mogelijk behalve in de nabijheid van het hoofddorp of woonconcentratie of binnen natuurlijk-landschappelijk waardevolle gebieden. Individuele turbines zijn om landschappelijke redenen niet gewenst: er moet gestreefd worden naar een bundeling. Voorliggend project omvat het oprichten van de 2 turbines in de lussen van de verkeerswisselaar E40/E403, op voldoende afstand van bewoning en zonder een verdere uitbreiding van het windturbinepark te hypothekeren. De aanvraag is dus ook niet strijdig met het GRS van Oostkamp.

Om de effecten van dit project in beeld te brengen, werden er visualisaties gemaakt door het studie bureau 3E die in het aanvraagdossier werden bijgevoegd. De verschillende fotostandpunten zijn genomen vanuit posities met bewoning zowel op grondgebied Zedelgem als op grondgebied Oostkamp om zo de ingreep van dit project op het landschap in beeld te brengen. Uit deze visualisaties kan besloten worden dat gezien de ruime afstand tot de woonzones/zonevreemde woningen en gezien de vele groene elementen die zich bevinden in de ruime omgeving van de verkeerswisselaar de windturbines slechts een beperkte visuele impact teweegbrengen in dit landschap.

...

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar geeft de vergunning af aan de aanvrager, die ertoe verplicht is

...

2° de volgende voorwaarden na te leven:

- De sectorale geluids- en slagschaduwnormen uit Vlarem II dienen te allen tijde gerespecteerd te worden, desnoods door toepassing van een reducerende modus of door het stilleggen van de windturbines
- maximale afmetingen van 126m tiphoogte, 85m ashoogte, 92,5m rotordiameter
- het maximaal brongeluid wordt beperkt tot 105,1 dB(A)
- Type Enercon D70 wordt uitgesloten van vergunning.
- Windturbines dienen traagdraaiende driewiekers te zijn en van hetzelfde type

- Conform het advies van de Provinciale dienst waterlopen worden de inbuizingen uitgevoerd met geperforeerde buizen en de overgangen van het open grachtprofiel naar de inbuizingen zal afgewerkt worden met zandcement om uitspoelingen tegen te gaan
  - OM het kwalitatief landschapsbeeld van de poortopstelling te garanderen dienen de 2 turbines gezamenlijk te worden opgetrokken. De vergunning mag dus niet gedeeltelijk uitgevoerd worden. De turbines dienen ook identiek te zijn.
  - Publiciteit en aanverwante zaken aanbrengen is niet toegestaan; enkel een bescheiden logo van de initiatiefnemer is toegelaten
  - Na de exploitatieperiode dienen de bovengrondse constructies gesloopt te worden
  - De voorwaarden, gesteld door de Dienst Waterlopen van de provincie West-Vlaanderen dienen gerespecteerd te worden:
- ...
- Ten aanzien van de neerslagradar te Jabbeke dient voor het project in gezamenlijk overleg met het KMI verder onderzoek uitgevoerd over de effectieve impact van de windturbines met hieraan gekoppeld de nodige afspraken (bv stilleggen turbines bij naderend onweer)
  - het advies van het Directoraat- generaal Luchtvaart en Belgocontrol dient te worden gerespecteerd
  - Het advies van het Agentschap voor Wegen en Verkeer dient te worden gerespecteerd. De nodige afspraken inzake de toegang tijdens de werffase met zware vrachtwagens, alsook inzake de permanente afsluiting met beperkte toegankelijkheid dienen gemaakt met AWW.
- ..."

Dit is de bestreden beslissing.

Ook mevrouw Sofie MOMMAERTS vordert met een aangetekende brief van 18 mei 2017 de vernietiging van de bestreden beslissing. Dit beroep heeft als rolnummer 1617/RvVb/0690/A.

4.

De deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen heeft op 3 oktober 2013 de corresponderende milieuvergunning voor de exploitatie van de twee windturbines geweigerd.

De tussenkomende partij heeft tegen die beslissing op 6 november 2013 administratief beroep ingesteld bij de Vlaamse minister van Leefmilieu, die op 10 juli 2014 een milieuvergunning verleend heeft.

De Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, heeft het beroep van de echtgenoot van de verzoekende partij tot vernietiging van deze milieuvergunning verworpen met een arrest van 15 september 2016 met nr. 235.756.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang van de verzoekende partij

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij stelt in haar verzoekschrift dat zij bewoner is van 'hoeve Evershof', gelegen op een afstand van ongeveer 270 meter van één van de met de bestreden beslissing vergunde windturbines.

De verzoekende partij vreest zowel een negatieve impact op haar 'bucolisch' leefklimaat door visuele hinder en hinder van slagschaduw. De impact op hoeve Evershof werd erkend in het advies van Onroerend Erfgoed.

De verzoekende partij wijst ook op de aanvaarding van het belang van haar echtgenoot in de zaak met rolnummer 1314/0046/A/1/0036 inzake de eerste vergunning.

2.

De verwerende partij betwist het belang niet.

3.

De tussenkomende partij wijst op de ligging van de verkeerswisselaar van de autosnelweg E40/E403 op een afstand van 90 meter van de woning van de verzoekende partij, zodat niet duidelijk is waarom de verzoekende partij spreekt van een "bucolisch" woonklimaat en waardoor de visuele hinder sterk moet worden genuanceerd. Door de zekere afstand tussen de windturbines en de hoeve kan niet zomaar worden aangenomen dat de verzoekende partij hinder ten gevolge van de windturbines zal ondervinden. Het advies van Onroerend Erfgoed wijst bovendien op het feit dat het gebied al is aangetast door de autosnelwegen en de verkeerswisselaars.

Met betrekking tot de slagschaduwhinder wijst de tussenkomende partij op de milderende maatregelen.

Tot slot wijst de tussenkomende partij op het feit dat de verzoekende partij geen beroep tot vernietiging had ingesteld tegen de eerste vergunning, die nochtans hetzelfde voorwerp had. De verzoekende partij moet aantonen waarom zij thans wél en vroeger geen hinder zou hebben ondervonden van een vergunningsbeslissing omtrent de twee windmolens.

4.

De verzoekende partij stelt in haar wederantwoordnota dat het agentschap Onroerend Erfgoed wel heeft gewezen op de "*belangrijke onrechtstreekse impact*". Het feit dat de tussenkomende partij zich engageert om de sectorale voorschriften inzake slagschaduw na te leven is geen objectief gegeven dat het belang van de verzoekende partij teniet doet. De verzoekende partij heeft geen enkele zekerheid dat dit engagement ook effectief zal nageleefd worden. Tot slot wijst de verzoekende partij op het feit dat zij niet moet tussenkomen als haar echtgenoot dit al deed bij het eerste beroep tot nietigverklaring, omdat zij anders twee keer rolrecht moet betalen. Er was ook geen hoorzitting georganiseerd waar de verzoekende partij haar grieven kon toelichten, hetgeen een grondwettelijke plicht is volgens het arrest van het Grondwettelijk Hof van 15 juni 2017.

Beoordeling door de Raad

Om als derde-belanghebbende bij de Raad een beroep te kunnen instellen, vereist artikel 4.8.11, §1, eerste lid 3° VCRO in principe dat de verzoekende partijen, als natuurlijke persoon of als rechtspersoon, rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kunnen ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing. Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO vereist derhalve niet dat het bestaan van deze hinder of nadelen absoluut zeker is.

Wel zal de verzoekende partij het mogelijk bestaan van deze hinder of nadelen voldoende waarschijnlijk moeten maken, de aard en de omvang ervan voldoende concreet moeten omschrijven en tegelijk zal de verzoekende partij dienen aan te tonen dat er een rechtstreeks of onrechtstreeks causaal verband kan bestaan tussen de uitvoering of de realisatie van de vergunningsbeslissing en de hinder of nadelen die zij ondervindt of zal ondervinden. In voorkomend geval zal de verzoekende partij beschikken over het rechtens vereiste belang om conform artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO een beroep in te dienen bij de Raad.

De verzoekende partij woont in de omgeving van de percelen, waarop de bestreden beslissing betrekking heeft.

De verzoekende partij maakt aannemelijk dat zijzelf hinder of nadelen in de vorm van visuele hinder en een impact op haar leefklimaat kan ondervinden als gevolg van de met de bestreden beslissing vergunde windturbines.

Dat de verzoekende partij niet zelf maar haar echtgenoot de vorige vergunning heeft bestreden met een beroep tot vernietiging doet geen afbreuk aan haar belang bij de bestreden beslissing.

De exceptie wordt verworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel – derde onderdeel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij roept in een eerste middel de schending in van artikel 7.4.4, §1, VCRO, van het KB van 7 april 1977 houdende vaststelling van het gewestplan Brugge – Oostkust en artikel 14.4.5 van het gewestplannenbesluit van 28 december 1972, van het koninklijk besluit betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen (hierna: het inrichtingsbesluit), van artikel 4.4.7, §2 VCRO, van artikel 3, §3, derde en vierde lid, van het Besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, 2° en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, VCRO (hierna: Besluit Handelingen van Algemeen Belang) en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester, van artikel 4.7.26, §4, 1°, 2° en 3° VCRO, *juncto* artikel 393 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en artikel 11, §1 van het Besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 betreffende openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning, verkavelingsaanvraag en aanvragen tot verkavelingswijziging, van artikel 7, tweede lid, 4° en derde lid en artikel 8, tweede lid, van het Besluit van de Vlaamse regering van 19 maart 2010 betreffende stedenbouwkundige attesten, projectvergaderingen en stedenbouwkundige inlichtingen (hierna: besluit van 19 maart 2010), van het redelijkheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoekende partij stelt in een eerste subonderdeel van het derde onderdeel dat er niet met deugdelijke motieven is aangetoond dat het project omwille van zijn aard, omvang en ruimtelijk beleid kan geacht worden een beperkt ruimtelijke impact te hebben in de zin van artikel 4.4.7, §2 VCRO.

In het verslag van de projectvergadering van 4 januari 2013 wordt enkel gesteld dat het project *“ruimtelijk aanvaardbaar”* is, hetgeen niet hetzelfde is als een *“beperkte”* ruimtelijke impact omwille van de aard of de omvang of het bereik van het project.

In de bestreden beslissing staat enkel te lezen dat het project geen onaanvaardbare hinder zal teweegbrengen en dat de windturbines slechts een beperkte visuele impact zullen hebben. Bovendien is deze motivering volgens de verzoekende partij laattijdig omdat dit moest beoordeeld worden in de projectvergadering.

De ruimtelijke impact kan enkel gekoppeld worden aan de aard of de omvang of omdat zij slechts een wijziging of uitbreiding tot gevolg hebben. In de bestreden beslissing wordt enkel gesproken over de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het project. Vooraleer tot de beoordeling van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het project wordt overgegaan moet evenwel krachtens artikel 4.4.7, §2 VCRO eerst binnen het kader van een projectvergadering op deugdelijke gronden beslist worden dat het gaat om werken met een beperkt ruimtelijke impact omwille van hun aard, omvang of omwille dat zij enkel een wijziging of uitbreiding met zich meebrengen.

Het niet veroorzaken van *“onaanvaardbare negatieve effecten”* valt niet samen met *“een ruimtelijk beperkte impact”*. Er is ook niet begrijpelijk gemaakt waarom de aard, omvang en het ruimtelijk bereik van de effecten van het project toelaten te beslissen dat het project aanvaardbaar is. Dit kan niet het gevolg zijn van het feit dat er ter plaatste geen alternatief is. In het verslag noch in de bestreden beslissing wordt de aanvraag getoetst aan de criteria van artikel 4.4.7, §2 VCRO.

In een tweede subonderdeel stelt de verzoekende partij dat de bestreden beslissing en het voorgaande verslag dat als een onderdeel van een complexe administratieve handeling moet aanzien worden, het redelijkheidsbeginsel schendt.

De verzoekende partij stelt dat men niet kan voorhouden dat de bouw van twee windturbines met een masthoogte van 85 meter en een tiphoogte van 126 meter, samen met de 2000 m² toegangswegen, twee middenspanningscabines, het rooien van 13 bomen, het inbuizen van grachten over 25 meter en een gestuurde boring onder de E403 kan gezien worden als een werk met een beperkte ruimtelijke impact.

De verzoekende partij wijst op de omzendbrieven van 2006 (inmiddels afgeschaft) voor grote turbines en 2009 voor kleine en middelgrote turbines waaruit de verzoekende partij afleidt dat voor grootschalige windturbines bezwaarlijk kan worden gezegd dat ze slechts een beperkte ruimtelijke impact hebben. Ook in de omzendbrief van 25 april 2014 wordt gesteld dat een kader wordt geschapen voor grootschalige windturbines die *“nadrukkelijk een effect kunnen hebben op de site in de ruimtelijke omgeving”*.

Het is volgens de verzoekende partij een kwestie van gezond verstand zelf dat een windmolenpark bestaande uit twee turbines en alle aanhorigheden in een open gebied waar geen verticale constructies voorkomen in redelijkheid niet meer kunnen afgedaan worden als een banaal nutswerk maar wel als een project met een zeer belangrijke ruimtelijke impact. Windturbines komen niet voor in artikel 3, §1 en 2 van het Besluit Handelingen van Algemeen Belang en zijn enkel mogelijk wanneer uit een projectvergadering blijkt dat zij slechts een beperkte ruimtelijke impact

hebben omwille van hun aard en omvang, zodat het in elk geval gaat om een “belangrijk” bouwproject zoals sprake van in artikel 5.3.2, §1, eerste lid VCRO en artikel 5 van het Besluit van 19 mei 2010. De verzoekende partij stelt dat zij zich nog zou kunnen voorstellen dat een grootschalig project slechts een beperkt ruimtelijke impact heeft wanneer het deel uitmaakt van een reeds in de omgeving bestaand aantal grootschalige projecten. Dit kan volgens de verzoekende partij niet gezegd worden over een enig grootschalig project in een buffergebied waar geen enkele verticaal grootschalig project voorkomt. Omdat het ruimtelijk bereik van de effecten, zoals het visuele, de slagschaduw en de geluidshinder, niet als beperkt kan worden aanzien, is het redelijkheidsbeginsel geschonden.

In een derde subonderdeel verwijst de verzoekende partij naar de adviezen van het college van burgemeester en schepenen van Zedelgem en Oostkamp. Beide besturen hebben in deze adviezen gesteld dat een planningsinitiatief zich opdrong, dat een onderscheid moet gemaakt worden tussen het verslag en de beslissing, die slechts kan genomen worden mede op basis van de tijdig ingediende opmerkingen en dat in het verslag, zelfs als men het reeds als een beslissing mocht aanzien, nergens te lezen valt dat twee windturbines met dergelijke afmetingen als een werk met een beperkte ruimtelijke impact kunnen worden beschouwd.

De bestreden beslissing heeft geen afdoende antwoord gegeven op deze adviezen. Er wordt niet ingegaan op de kritiek dat de geformuleerde opmerkingen in het verslag moeten worden opgenomen, dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen het verslag en de beslissing, dat deze beslissing moet worden genomen vóór het indienen van de vergunningsaanvraag en dat op de projectvergadering eensgezindheid was dat een planningsinitiatief aangewezen is. De enkele bewering dat het dossier voorlag tijdens deze vergadering en voldoende gegevens bevatte om een oordeelkundig besluit te kunnen treffen over de toepasbaarheid van artikel 4.4.7, §2 VCRO, is niet voldoende.

2.

De verwerende partij antwoordt hierop dat de bestreden beslissing bij herhaling aangeeft dat de bestaande verkeerslussen een zeer belangrijk kenmerkend aspect van de omgeving zijn. De hele verkeerswisselaar bestrijkt een gebied van niet minder dan 357.000 m² met naast de lijninfrastructuur ook talrijke opgaande constructies zoals verkeersborden en verlichting. De aanvraag neemt maar een fractie van het grondgebied in en verhindert geen andere projecten.

De impact op de omgeving is niet alleen afhankelijk van de bouwhoogte. De voetafdruk van de aanvraag is beperkt en situeert zich in de verkeerslussen. Bovendien is er in de omgeving nauwelijks of geen bebouwing en blijkt dat er tussen de woonkernen en de aanvraag veel hoogstammige bomen staan.

De verwerende partij stelt dat zij in de bestreden beslissing niet alleen omstandig de impact van de aanvraag op de omgeving heeft beschreven maar ook een duidelijke omschrijving van die omgeving heeft gegeven. Er wordt onder meer gewezen op het feit dat de woonkernen vrij ver gelegen zijn en dat een aantal visualisaties werden toegevoegd. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de opmerkingen van de Raad en wordt duidelijk omschreven waarom de ruimtelijke impact beperkt is.

Het is niet omdat twee windturbines een tiphoogte van 126 meter hebben dat deze *ipso facto* een grote ruimtelijke impact hebben.

Met betrekking tot de gebrekkige organisatie van de projectvergadering heeft de Raad zich al uitgesproken. De verzoekende partij heeft ook geen belang bij het invoeren dat de verwerende partij niet afdoende is ingegaan op de opmerkingen van de adviesverlenende organen, omdat de

verzoekende partij geen adviesverlenend orgaan is en genoegdoening bekomen heeft met de motivering van de verwerende partij en omdat de Raad heeft aangenomen dat er niets mis is met de projectvergadering.

3.

3.1

De tussenkomende partij werpt op dat het middel onontvankelijk is wegens gebrek aan belang. De planologische voorschriften van de bufferzone zijn totaal vreemd aan het door de verzoekende partij ingeroepen belang, met name de visuele en slagschaduwhinder ten gevolge van de vergunde windturbines. De verzoekende partij wordt op geen enkele wijze benadeeld door de schending van de afwijkingsregeling voor de gewestplanvoorschriften.

De bufferzones dienen immers als overgangsgebied tussen twee verschillende bestemmingsgebieden die van elkaar gescheiden moeten worden, en moeten in principe in hun staat bewaard te worden of als groene ruimten worden ingericht, zodat ze hun functie kunnen vervullen als overgangsgebied. Het buffergebied heeft als functie te bufferen tegen de verkeersinfrastructuur. Er valt niet in te zien op welke wijze de functie van de bufferzones zou worden aangetast door de inplanting van twee windturbines.

Windturbines worden niet uitdrukkelijk toegelaten in een bufferzone maar worden evenmin uitgesloten. Bufferzones lijken bij uitstek geschikt te zijn voor de inplanting van windturbines. De tussenkomende partij is er bij de opstart van haar project van uitgegaan dat het veiligheidshalve aangewezen is om voor haar windturbines een traject te doorlopen waarbij toepassing gemaakt kan worden van een zonevreemde afwijkingsregeling. Voor zover de Raad zou vaststellen dat het project verenigbaar is met de bestemming, is de toepassing van een afwijkingsregeling overbodig en is het eerste middel zonder voorwerp.

In ieder geval benadrukt de tussenkomende partij dat de belangen van de verzoekende partij niet worden aangetast door een kleine afwijking van de bestemmingsvoorschriften voor bufferzones, omdat de terreinen hun functie van buffergebied tussen de autosnelweg en de omliggende gebieden blijven vervullen. De verzoekende partij toont niet aan dat de inplanting van de windturbines de functie als overgangsgebied zou kunnen aantasten en heeft dan ook geen belang bij de vrijwaring van de bestemmingsvoorschriften van de bufferzone omdat haar woning ten zuiden van de E40 ligt en de windturbines worden ingeplant in bufferzones ten noorden van deze autosnelweg.

3.2

Als antwoord op het derde middelonderdeel wijst de tussenkomende partij op het feit dat de verwerende partij over een discretionaire bevoegdheid beschikt.

In het projectverslag wordt geoordeeld dat het project een ruimtelijk beperkte impact heeft. De omstandigheid dat een windturbine hoger is dan een gemiddelde constructie sluit niet per definitie uit dat het geen beperkte impact kan hebben door de aard van zijn effecten. De effecten van de twee aangevraagde windturbines zijn ruimtelijk beperkt, hetgeen blijkt uit het projectverslag. De aanvraag wordt gebundeld, er werd een gunstig advies gegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed. Er is bovendien geen bovenmatige slagschaduwhinder of geluidshinder. Deze motivering volstaat voor de verwerende partij om na de projectvergadering te oordelen dat het aangevraagde een ruimtelijk beperkte impact heeft.

Bovendien had de verwerende partij een eerdere vergunningsaanvraag voor drie windturbines met een hogere tiphoogte geweigerd.

De in de adviezen geformuleerde voorbehouden doen in geen geval afbreuk aan de beoordeling van de verwerende partij dat het project een ruimtelijk beperkte impact heeft. De vraag gesteld door het agentschap Natuur en Bos in verband met de vleermuizen werd niet weerhouden door de verwerende partij doch dit is terecht gelet op het feit dat het project geen verstoring naar vogels met zich meebrengt en dat het agentschap zelf benadrukt dat er in dit gebied geen vleermuizen aanwezig zijn. De voorbehouden door de gemeenten werden wel degelijk tegemoet getreden in de beoordeling. De voorbehouden waren zeer algemeen en uit het projectverslag blijkt dat deze bezwaren duidelijk niet weerhouden waren, omdat geoordeeld werd dat door de naleving van de sectorale normen geen bovenmatige hinder wordt verwacht. Ook met de adviezen van AWW en KMI diende geen rekening gehouden te worden

4.

4.1

De verzoekende partij antwoordt op de exceptie van de tussenkomende partij dat er niet valt in te zien hoe de bouw van twee windturbines en alle aanhorigheden in het buffergebied een daad van behoud is in dezelfde staat van het buffergebied ofwel een inrichting als groene zone. De verzoekende partij heeft er alle belang bij dat de bufferzone in haar staat bewaard wordt. De ingeroepen schending heeft geen betrekking op regels die geheel vreemd zijn aan het belang van de verzoekende partij.

4.2

De verzoekende partij antwoordt voorts dat zij in haar verzoekschrift niet enkel spreekt van de hoogte maar dat het project moet beoordeeld worden op de *“aard of omvang”* en het *“ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen”*. Er wordt niets concreet gezegd over de aard, omvang en ruimtelijke reikwijdte van het project door de hoogte aanvaardbaar te achten *“gezien de functie als baken”* die de windturbines zullen hebben.

De beperkte footprint waarnaar de verwerende partij verwijst, is een achteraf toegevoegde motivering die niet in de bestreden beslissing zelf te vinden is.

De omstandigheid dat het agentschap Onroerend Erfgoed een gunstig advies heeft gegeven, is niet relevant omdat dit advies uitsluitend focust op het Kasteel van Loppem. Bovendien erkent Onroerend Erfgoed dat de impact van het project wel een belangrijke onrechtstreekse impact heeft ingevolge de zichtbaarheid van de molens door de grootte ervan, voornamelijk op de hoeve van de verzoekende partij.

Verder stelt de verzoekende partij dat de verwerende partij in de weigeringsbeslissing van 2011 heeft gesteld dat zelfs indien het project wordt verminderd tot twee turbines van maximaal 85 meter hoog, er nog een planologisch initiatief moet genomen worden.

De tussenkomende partij gaat niet in op de ingeroepen schending van het redelijkheidsbeginsel.

Er valt ook niet in te zien volgens de verzoekende partij hoe aan het voorbehoud van de gemeenten Zedelgem en Oostkamp tegemoet is gekomen in het projectverslag. De enkele bewering dat het dossier voorafgaandelijk aan de adviesinstanties werd bezorgd en voldoende gegevens bevatte, licht niet toe waarom de verwerende partij van oordeel was dat er met de opmerkingen van de gemeenten geen rekening moest worden gehouden.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij voert aan dat de aanvraag de gewestplanbestemming schendt. De afwijking van de gewestplanbestemming op grond van artikel 4.4.7, §2 VCRO vormt de rechtsgrond van de bestreden beslissing

De exceptie wordt verworpen.

2.

De percelen waarop de bestreden beslissing betrekking heeft, zijn volgens het gewestplan ' Brugge - Oostkust', gelegen in bufferzone.

Artikel 14.4.5 van het Inrichtingsbesluit stelt het volgende:

“ ...

De bufferzones dienen in hun staat bewaard te worden of als groene ruimte ingericht te worden, om te dienen als overgangsgebied tussen gebieden waarvan de bestemmingen niet met elkaar te verenigen zijn of die ten behoeve van de goede plaatselijke ordening van elkaar moeten gescheiden worden.

...”

Het is niet omdat windturbines niet expliciet worden uitgesloten in artikel 14.4.5, dat zij verenigbaar zijn met de bestemming. In de bestreden beslissing wordt bovendien zelf gesteld dat de aanvraag afwijkt van de voorschriften van het gewestplan. De inplanting van twee windturbines is niet verenigbaar met de bestemming bufferzone. Bovendien bevestigt de verwerende partij in de bestreden beslissing dat de aanvraag niet verenigbaar is met deze gewestplanbestemming, maar dat kan worden teruggevallen op de afwijkingsmogelijkheid, voorzien in artikel 4.4.7, §2 VCRO.

3.

Artikel 4.4.7, §2 VCRO, in zijn toepasselijke versie, bepaalt:

“§2 In een vergunning voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, mag worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften en verkavelingsvoorschriften. Handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuur of voorzieningen tot gevolg hebben.

De Vlaamse Regering bepaalt welke handelingen van algemeen belang onder het toepassingsgebied van het eerste lid vallen. Ze kan ook de regels bepalen op basis waarvan kan worden beslist dat niet door haar opgesomde handelingen toch onder het toepassingsgebied van het eerste lid vallen.

Deze paragraaf verleent nimmer vrijstelling van de toepassing van de bepalingen inzake de milieueffectrapportage over projecten, opgenomen in hoofdstuk III van titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.”

De Vlaamse regering heeft artikel 4.4.7, §2 VCRO uitgevoerd met een besluit van 20 juli 2012 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de VCRO en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester.

Artikel 3 van het Besluit Handelingen van Algemeen Belang, in zijn toepasselijke versie, maakt een onderscheid tussen:

(§1) handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben

(§2) handelingen die kunnen beschouwd worden als handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, en

(§3) handelingen van algemeen belang die niet in §1 of §2 zijn vermeld, maar waarvan het vergunningverlenend bestuursorgaan kan vaststellen, op gemotiveerd verzoek van de aanvrager, dat ze een ruimtelijk beperkte impact hebben, zoals bedoeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO.

Artikel 3, §3 van hogergenoemd besluit bepaalt:

“Op gemotiveerd verzoek van de aanvrager kan het vergunningverlenende bestuursorgaan vaststellen dat een handeling van algemeen belang die niet in paragraaf 1 of 2 is vermeld, een ruimtelijk beperkte impact als vermeld in artikel 4.4.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening heeft.

Deze handelingen mogen niet worden uitgevoerd in een ruimtelijk kwetsbaar gebied tenzij deze handelingen gelet op hun aard, ligging en oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied.

Dat bestuursorgaan beoordeelt concreet of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen.

Het vergunningverlenende bestuursorgaan oordeelt en beslist daarover nadat een projectvergadering werd gehouden en voor de vergunningsaanvraag werd ingediend. Het document waaruit die beslissing blijkt, wordt bij de vergunningsaanvraag gevoegd.”

Krachtens deze bepaling spreekt de vergunningverlenende overheid zich, voorafgaand aan de vergunningsaanvraag, uit over de potentiële toepasbaarheid van artikel 4.4.7, §2 VCRO, hetgeen een formele uitspraak impliceert over de vraag of het aangevraagde project al dan niet kan beschouwd worden als een handeling van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact heeft.

4.

De verwerende partij vergunt met de bestreden beslissing de bouw van twee windturbines met een ashoogte tot 85 meter, een rotordiameter tot 92,5 meter en een tiphoogte tot 165 meter en de oprichting van twee middenspanningscabines en andere aanhorigheden.

Het uitgangspunt van de thans geldende afwijkingsbepaling van artikel 4.4.7, §2 VCRO is dat de ruimtelijke en planologische impact van een project, en de mogelijkheid tot alternatieve locaties, onderzocht wordt, en, daaraan gekoppeld, het nut of de noodzaak van een voorafgaandelijk planningsinitiatief.

Wanneer een vergunningverlenend bestuursorgaan artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen van Algemeen Belangtoepast, moet het, op basis van de aard en omvang van het project en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen, concreet onderzoeken of de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en van de omliggende gebieden niet overschreden worden.

Het verslag van 28 februari 2013 van de projectvergadering gehouden op 4 januari 2013 stelt:

“

...

Het project is ruimtelijk aanvaardbaar voor zover rekening gehouden wordt met de voorwaarden van de verschillende adviesinstanties. Impact op de neerslagradar van de KMI dient wel nog verder uitgeklaard.

...”

In het arrest van de Raad van 22 november 2016 met nummer RvVb/A/1617/0308 werd reeds geoordeeld dat dit projectverslag geldt als beslissing over de potentiële toepasbaarheid van artikel 4.4.7, §2 VCRO en dat de beslissing over de potentiële toepasbaarheid van artikel 4.4.7, §2 VCRO een voorbereidende handeling, maar geen voorbeslissing is. Omwille van ingediende bezwaren of adviezen kan de vergunningverlenende overheid terugkomen op de eerdere beoordeling dat het aangevraagde project beschouwd kan worden als een handeling van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact.

In het hierboven vermeld arrest werd reeds geoordeeld dat *“uit de inhoud van dit verslag kan de Raad echter helemaal niet afleiden waarom de impact van de aanvraag ‘beperkt’ is, zoals bedoeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO, en hoe tegemoetgekomen wordt aan het geformuleerd voorbehoud”*.

Er moet dus *in concreto* in de bestreden beslissing worden onderzocht of de handeling een ruimtelijke beperkte impact heeft *“vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuren of voorzieningen tot gevolg hebben”*.

In de bestreden beslissing motiveert de verwerende partij als volgt over de afwijkmogelijkheid van artikel 4.4.7, §2 VCRO, in antwoord op de bezwaren geuit tijdens het openbaar onderzoek:

“

...

Het dossier dat voorlag tijdens deze vergadering, en dus ook voorafgaandelijk aan de adviesinstanties werd bezorgd, bevatte voldoende gegevens om een oordeelkundig besluit te kunnen treffen over de potentiële toepasbaarheid van artikel 4.4.7, §2 VCRO.

...

Het verslag van de projectvergadering besluit: “Het project is ruimtelijk aanvaardbaar”

...

In voorliggend dossier is deze oefening door de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar gebeurd op basis van het vergunningsaanvraagdossier dat uiteindelijk werd ingediend. Deze oefening houdt concreet in dat de ruimtelijke impact van het ganse project (de bouw van de twee windturbines én de bijkomende werken zoals de toegangswegen, de middenspanningscabines, het rooien van bomen, de inbuizing van grachten en een gestuurde boring) werd beoordeeld waarbij ook nagegaan wordt in hoeverre locatie-alternatieven een afweging vragen op planniveau. Hiervoor verwijzen we naar ‘Beoordeling van de goede ruimtelijke ordening’.

...”

In de *“beoordeling van de goede ruimtelijke ordening”* wordt gesteld dat er *“maximaal”* wordt ingezet *“op duurzaam energiegebruik”* en dat het project van twee windturbines *“kan mee helpen de doelstelling te realiseren”*. Verder wordt gesteld dat *“het uitgangspunt van bepaalde bezwaren en adviezen, die ervan uitgaan dat windturbines noodzakelijk een smet zouden werpen op een weids of waardevol landschap, niet gedeeld wordt”* en dat windturbines *“een meerwaarde kunnen betekenen in het landschap”*.

Voorts wordt het antwoord zoals hierboven weergegeven op de bezwaren herhaald.

Er wordt ook gewezen op de inplanting *“te midden van het knooppunt van de bestaande grootschalige lijninfrastructuren van de E40 en E403 die reeds een belangrijke ruimtelijk-landschappelijke en visuele impact hebben”* en dat dit knooppunt te beschouwen is *“als aanleiding, als ruimtelijk aanknopingspunt om in deze omgeving een windturbineproject te realiseren”*.

Verder wordt geoordeeld dat *“de opstelling van twee identieke windturbines in de lussen van de verkeerswisselaar zorgt voor een leesbaar en coherent uitzicht in het omliggende landschap”* en dat *“de 2 turbines zullen fungeren als een nieuw kwalitatief landschapsbeeld, als baken, als poort voor het stedelijk gebied Brugge”*. De *“poortopstelling”* wordt gunstig beschouwd omdat dit *“sluit in de toekomst een uitbreiding met bijkomende windturbines (dubbele poortopstelling, lijnopstelling van 4 windturbines....) buiten het klaverblad niet uit, doch dit dient verder onderzocht te worden”*.

De verwerende partij stelt dat er voor een *“coherent/uniform uitzicht”* wordt gezorgd door twee identieke windturbines en dat de *“voorgestelde types van windturbines”* aanvaardbaar zijn, mits ze *“gezamenlijk worden opgetrokken”*.

De verwerende partij vergelijkt de vorige aanvraag van drie windturbines met de huidige aanvraag, verwijst naar het gunstig advies van het agentschap Onroerend Erfgoed en stelt dat *“door de beperking van de ashoogte tot 85 meter hebben de twee turbines geen onaantvaardbare negatieve impact op de visuele belevingswaarde in het park van Loppem, mede door de plaatselijk opgaande begroeiing”*.

Door de *“vrij beperkte inname van de lussen”* is er *“voldoende ruimte [is] voor beplantingen zoals die op vandaag aanwezig zijn (specifiek voor elke lus) teneinde de verkeersinfrastructuur te bufferen in de omgeving, conform de gewestplanbestemming”*. De verwerende partij verwijst ook naar de visualisaties waaruit kan besloten worden dat *“gezien de ruime afstand tot de woonzones/zonevreemde woningen en gezien de vele groene elementen die zich bevinden in de ruime omgeving van de verkeerswisselaar de windturbines slechts een beperkte visuele impact teweegbrengen in dit landschap”*.

Verder stelt de verwerende partij nog dat de windturbines *“door hun hoogte van een andere orde (zijn) dan de bestaande landschapselementen die op deze locatie bestaan uit de verkeerswisselaar met zijn autosnelwegen E40/E403”* en dat de windturbines deze *“overstijgen”*. De verwerende partij stelt dat *“het dynamisch karakter van deze verkeerswisselaar”* wordt *“aangevuld met een zicht op een onderdeel van de hedendaagse groene energieproductie”*.

De verwerende partij wijst ook op de *“lagere tiphoogte (126m) dan gewoonlijk het geval is bij de recentste inplanting van windturbines”*.

Tot slot wijst de verwerende partij op de *“sterke geometrische opstelling”* door de turbines centraal in beide noordelijke lussen van de verkeerswisselaar in te planten en dat ze een *“traag draaiend type”* zijn met een *“laag toerental”*, dat als *“statiger en minder storend”* wordt ervaren.

De verwerende partij besluit dat *“door deze maximale bundeling, de geometrische opstelling én door de zo dicht mogelijke aansluiting bij de aanwezige infrastructuur, wordt de nog resterende open ruimte maximaal gevrijwaard”*, dat de turbines enkel *“de impact die deze markante infrastructuur reeds in het landschap heeft”* *“versterken”* en dat het om een *“ruimtelijk kwalitatief project gaat die slechts een ruimtelijke beperkte impact teweegbrengt”*.

Uit deze weliswaar omstandige motivering blijkt echter niet dat het om een ruimtelijk beperkte impact gaat in de zin van artikel 4.4.7, §2 VCRO en artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen van algemeen Belang

De verwerende partij oordeelt wel waarom het project past in de omgeving, gelet op de aanwezigheid van de verkeerswisselaar, de geometrische opstelling, de afstand met de aanwezige woningen en het park van Loppem en het feit dat er voldoende groenelementen in de omgeving aanwezig zijn.

Dit kan echter enkel beschouwd worden als een beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, en niet als een beoordeling van de beperkte impact in de zin van artikel 4.4.7 VCRO. De verwerende partij verwijst in haar beoordeling van de afwijking van de gewestplanbestemming ook uitdrukkelijk naar haar beoordeling van de goede ruimtelijke ordening verderop in de bestreden beslissing. Dit is echter niet de bedoeling van artikel 4.4.7, §2 VCRO. De beoordeling van de goede ruimtelijke ordening is te onderscheiden van de beoordeling op grond van artikel 4.4.7, §2 VCRO. Immers kan een bepaald project weldegelijk inpasbaar geacht worden in de omgeving bestaande toestand en dus verenigbaar zijn met de goede ruimtelijke ordening, zonder dat er van een “ruimtelijk beperkt” project in de zin van artikel 4.4.7, §2 VCRO kan worden gesproken.

Het feit dat bij artikel 4.4.7, §2 VCRO het vergunningverlenend bestuursorgaan concreet moet beoordelen of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen, is een strengere toets dan de beoordeling van de verenigbaarheid van een project met de goede ruimtelijke ordening.

De beoordeling van de afwijking met het gewestplan diende bovendien des te zorgvuldiger te gebeuren gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Oostkamp dat stelt dat een *“planningsinitiatief moet worden genomen vooraleer een vergunningsprocedure kan worden opgestart”* en gelet op de bezwaren hierover en het eveneens ongunstig advies van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zedelgem op dit punt.

5.

De verzoekende partij kan bovendien gevolgd worden dat de verwerende partij niet in alle redelijkheid kan oordelen dat twee windturbines met een ashoogte van maximum 85 meter en een tiphoogte van maximum 126 meter beschouwd kunnen worden als *“ruimtelijk beperkt”* waardoor kan afgeweken worden van de gewestplanbestemming *“buffergebied”*.

Windturbines met dergelijke afmetingen kunnen niet beschouwd worden als werken die beperkt zijn vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuur of voorzieningen tot gevolg hebben in de zin van artikel 4.4.7, §2 VCRO.

De verwerende partij treedt dit in de bestreden beslissing bovendien impliciet bij door te stellen dat de windturbines *“door hun hoogte van een andere orde (zijn) dan de bestaande landschapselementen”* en deze *“overstijgen”*.

Dat de windturbines een *“beperkte visuele impact”* zouden teweegbrengen voor de omliggende woningen die op ruime afstand zijn gelegen doet hieraan geen afbreuk. Niet alleen het zicht vanuit de omliggende woningen op de aangevraagde werken zijn van belang, maar ook de afmetingen, aangezien “omvang” een duidelijk criterium uitmaakt van artikel 4.4.7, §2 VCRO.

De tussenkomende partij werpt nog op dat de turbines weliswaar hoger zijn dan een gemiddelde constructie doch dat dit niet uitsluit dat het geen beperkte impact kan hebben door de aard van zijn effecten, waarbij wordt gewezen op het feit dat er geen *“bovenmatige”* slagschaduwhinder of geluidshinder is. De tussenkomende partij maakt hier opnieuw een beoordeling van de goede

ruimtelijke ordening. Er moet weliswaar gekeken worden naar het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen doch, louter stellen dat er wordt gebundeld en dat er geen “bovenmatige” hinder zal zijn, sluit niet uit dat er wel degelijk sprake is van hinder die niet als “beperkt” kan worden beschouwd in de zin van artikel 4.4.7, §2 VCRO.

De aanvraag schendt de gewestplanbestemming “buffergebied”. Er kan niet op geldige wijze afgeweken worden van het gewestplan op grond van artikel 4.4.7, §2 VCRO.

6.

Op de zitting van 18 september 2018 hebben partijen melding gemaakt van het voorontwerp van decreet over de bestemmingsneutraliteit voor de winning van hernieuwbare energie waaraan de Vlaamse Regering op 20 juli 2018 haar principiële goedkeuring heeft gehecht. Het voorontwerp van decreet zou de vergunningverlenende overheid bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor installaties voor de productie van hernieuwbare energie en hun aanhorigheden toelaten om af te wijken van stedenbouwkundige voorschriften;

De toekomstige decreetswijziging over de bestemmingsneutraliteit voor de winning van hernieuwbare energie is nog niet in werking getreden en kan dan ook geen impact hebben op de beoordeling van de huidige bestreden beslissing.

7.

Het derde onderdeel van het eerste middel is in de aangegeven mate gegrond.

B. Overige middelonderdelen en middelen

De overige middelonderdelen van het eerste middel en de overige middelen worden niet onderzocht omdat deze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

VII. KOSTEN EN RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

Artikel 33 DBRC-decreet bepaalt dat de Raad de kosten van het beroep ten laste legt van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt.

In toepassing van artikel 21, §7 DBRC-decreet kan de Raad op verzoek van een partij een rechtsplegingsvergoeding toekennen die een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en honoraria van de advocaat van de partij die ten gronde in het gelijk wordt gesteld.

De verzoekende partij verzoekt een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen van 700 euro. De verwerende partij heeft hieromtrent geen verweer gevoerd.

Gelet op de onder titel VI gedane vaststellingen, is er grond om een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen aan de verzoekende partij. Er zijn geen redenen om af te wijken van het basisbedrag van 700 euro.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de nv ASPIRAVI is ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 31 maart 2017, waarbij aan de tussenkomende partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het bouwen van een windpark bestaande uit 2 windturbines en 2 middenspanningscabines in de lussen van de verkeerswisselaar E40/E403 te Oostkamp, het rooien van 13 bomen, een gestuurde boring onder de E403 en het inbuizen van twee grachten op de percelen gelegen te 8020 Oostkamp, verkeerswisselaar E40/E403, met als kadastrale omschrijving afdeling 3, sectie H, nrs. 534A en 547A.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de tussenkomende partij en dit binnen een termijn van 4 maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep bestaande uit het rolrecht van de verzoekende partij, bepaald op 200 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro verschuldigd aan de verzoekende partij, ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 6 november 2018 door de zevende kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de zevende kamer,

Kengiro VERHEYDEN

Marc VAN ASCH